

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 04-06-2020 r.

Adam Bodnar

III.7065.43.2020.KD/LN

**Pani
Marlena Małąg
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

Szanowna Pani Minister

pragnę ponownie zasygnalizować Pani Minister potrzebę rozwiązania problemu tzw. nielegalnych bezdomnych.

Art. 101 ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (dalej: ustawa) określa, że w przypadku osoby bezdomnej ubiegającej się o świadczenie gminą właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały. Przepis ten stanowi *lex specialis* wobec art. 101 ust. 1 ustawy, w świetle którego właściwość tę ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie. Taki właśnie sposób ustalenia właściwości miejscowej organu zobowiązanego do udzielenia pomocy społecznej osobom bezdomnym, może stanowić zasadniczą przeszkodę w skutecznym udzieleniu pomocy osobie bezdomnej.

Na problem ten zwracali także uwagę eksperci i praktycy, zaproszeni przez mnie do udziału w pracach Komisji Ekspertów ds. Bezdomności, działającej przy Rzeczniku Praw Obywatelskich. Zwracano przy tym uwagę, że właściwość miejscowa organów pomocy społecznej w sprawach osób bezdomnych może budzić wątpliwości w świetle konstytucyjnie gwarantowanej wolności wyboru miejsca zamieszkania i pobytu.

Kwestie te zostały szczegółowo przedstawione w artykule naukowym dr Adama Płoszki pt. „Właściwość miejscowa organu -pomocy społecznej w sprawach osób bezdomnych (perspektywa konstytucyjna)”. Autor artykułu jest pracownikiem naukowym Zakładu Praw Człowieka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego i członkiem Komisji Ekspertów ds. Bezdomności. Tekst artykułu, który przedkładam uprzejmie

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.

w załączeniu do wiadomości, został opublikowany na łamach Państwa i Prawa². W podsumowaniu artykułu sformułowana została propozycja nowelizacji art. 101 ustawy.

W moim przekonaniu propozycja ta zasługuje na uwzględnienie, ponieważ dotychczasowa praktyka stosowania art. 101 ust. 2 ustawy nasuwa wiele wątpliwości i stanowi prawną barierę w skutecznej realizacji nałożonego na państwo obowiązku przeciwdziałania bezdomności wynikającego z art. 75 Konstytucji. Na problem ten zwracałem uwagę w wystąpieniu z dnia 11 października 2018 r., skierowanym do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej³, wskazując, że dla efektywnej pracy socjalnej z osobą w kryzysie bezdomności podstawowe znaczenie ma respektowanie woli takiej osoby co do miejsca jej przebywania.

Z tego względu działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627) zwracam się do Pani Minister z wnioskiem o podjęcie stosownych prac legislacyjnych.

Z wyrazami poważania

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Zał. kopia art.

² Państwo i Prawo, 2020/5/128-142.

³ III.7065.193.2018.